

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคติดยาสูบ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ตามกรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินการของโดนาบีเดียน (Donabedian, 2003) ซึ่งมีส่วนประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ โดยรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม 2554 ในกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ได้แก่ 1) กลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพ 4 คน 2) กลุ่มผู้ที่เป็นโรคติดยาสูบ 10 คน และ 3) กลุ่มญาติหรือผู้ดูแล 10 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพ กลุ่มผู้ที่เป็นโรคติดยาสูบ และกลุ่มญาติหรือผู้ดูแล

2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์รายบุคคล ในกลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพ กลุ่มผู้ที่เป็นโรคติดยาสูบและกลุ่มญาติหรือผู้ดูแล ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำไปเสนอผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา จากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปใช้

3. แบบทดสอบวัดระดับการติดสารนิโคตินของ Fagerstrom (Fagerstrom Test for Nicotine Dependence) ฉบับปรับปรุง แปลเป็นภาษาไทยและดัดแปลงโดย ผ่องศรี ศรีมรกต (ผ่องศรี ศรีมรกต, 2550) การศึกษานี้ไม่ได้มีการดัดแปลงเนื้อหาใดๆ มีการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคติดยาสูบ ได้เท่ากับ 0.87

4. แบบสอบถามการรับรู้การดูแล (Perception of Care: POC) ของไอเซน (Eisen, 1995) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย ตะปินตา และคณะ (Thapinta, et al., 2001) การศึกษานี้ไม่ได้มีการดัดแปลงเนื้อหาใดๆ มีการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคติดยาสูบ ได้เท่ากับ 0.97 และในกลุ่มญาติหรือผู้ดูแล ได้เท่ากับ 0.84

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์นำมาจัดเป็นหมวดหมู่

ผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบข้อเท็จจริงของสถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานในการพัฒนาการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรีให้มีคุณภาพ และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ต่อไปนี้

ด้านโครงสร้างระบบบริการการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อพรี

1. ด้านโครงสร้างการจัดระบบบริการ นโยบาย แผนพัฒนางาน งบประมาณ และสถานที่ในการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ พบว่า

- 1.1 มีระบบบริการในการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี
- 1.2 มีนโยบาย สำหรับการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี
- 1.3 มีแผนพัฒนางานสำหรับการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี
- 1.4 มีแหล่งงบประมาณในการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรีแต่ไม่เพียงพอ
- 1.5 มีสถานที่สำหรับการให้บริการการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรีเพียงพอเหมาะสม

2. ทรัพยากรบุคคล

- 2.1 จำนวนบุคลากรที่มีสุขภาพที่ให้การดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรีมีไม่เพียงพอ
- 2.2 บุคลากรในหน่วยงานมีองค์ความรู้ที่ใช้ในการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรีเพียงพอ
- 2.3 มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี

3. ด้านยา เวชภัณฑ์ และคู่มือหรือแนวปฏิบัติ

- 3.1 มียาที่ไม่มีส่วนประกอบของนิโคตินครบต่อการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี
- 3.2 ไม่มียา/เวชภัณฑ์ทางเลือกอื่นที่มีส่วนประกอบของนิโคตินในการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี
- 3.3 มีคู่มือหรือแนวปฏิบัติสำหรับการดูแลผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรี
- 3.4 มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้ที่เป็น โรคติดเชื้อพรีเพียงพอ

โรคติดเชื้อพรี

ด้านกระบวนการการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดยา

1. กระบวนการการดูแลช่วยเหลือของบุคลากรที่มีสุขภาพ

- 1.1 บุคลากรมีแนวทางในการประเมิน คัดกรองสำหรับผู้ที่เป็นโรคติดยา
- 1.2 บุคลากรมีแนวทางการบำบัดรักษาผู้ที่เป็นโรคติดยา
- 1.3 บุคลากรมีการติดตามผู้ที่เป็นโรคติดยา แต่การติดตามยังไม่ครบทุกราย

2. กระบวนการการดูแลช่วยเหลือของญาติหรือผู้ดูแล

- 2.1 ญาติหรือผู้ดูแลมีการดูแลช่วยเหลือทางด้านร่างกายและจิตใจ
- 2.2 ญาติหรือผู้ดูแลมีการดูแลช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ การมาตรวจ

ตามนัดและการดูแลช่วยเหลือด้านการบำบัดรักษา

ด้านผลลัพธ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคติดยา

1. การเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้ที่เป็นโรคติดยา

1.1 ผู้ที่เป็นโรคติดยาหลังเข้ารับบริการในคลินิกเลิกยา ห้างตรวจจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่แล้ว มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดการติดยาเพิ่มขึ้น

1.2 ผู้ที่เป็นโรคติดยาหลังเข้ารับบริการในคลินิกเลิกยา ห้างตรวจจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่แล้ว มีความรู้เกี่ยวกับการรักษาผู้ที่เป็นโรคติดยา และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการติดยาเพิ่มขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงระดับการติดสารนิโคติน

ผู้ที่เป็นโรคติดยาหลังรับบริการ ในคลินิกเลิกยา มีการเปลี่ยนแปลงระดับการติดสารนิโคตินลดลงจากระดับสูงเป็นระดับปานกลาง ร้อยละ 50 และไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับการติดสารนิโคติน ร้อยละ 50

3. ความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการในคลินิกเลิกยา โดยมีความพึงพอใจ ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการของผู้ที่เป็นโรคติดยามีการรับรู้การดูแลโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าส่วนใหญ่มีการรับรู้การดูแลอยู่ในระดับดีมาก และมีการรับรู้การดูแลอยู่ในระดับดีในด้านการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วย การได้รับข้อมูลที่ชัดเจน สมบูรณ์เกี่ยวกับการรักษา ความสม่ำเสมอในการได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วย การให้ความร่วมมือหลังจากผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล และด้านผลลัพธ์จากการดูแลที่ได้รับ

3.2 ความพึงพอใจหลังรับบริการของญาติหรือผู้ดูแล มีการรับรู้การดูแลโดยรวมอยู่ในระดับดี การรับรู้การดูแลรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีการรับรู้การดูแลอยู่ในระดับดีมาก และมีการ

รับรู้การดูแลอยู่ในระดับดีในด้านการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ป่วย เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจว่าสิ่งที่ผู้ป่วยคิดมีความสำคัญ และด้านผลลัพธ์จากการดูแลที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบข้อเท็จจริงของสถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษาขอเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการเสนอแนะในเชิงนโยบายเพื่อจัดหาแหล่งงบประมาณสำหรับการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อ มีการจัดอัตรากำลังให้เพียงพอและเหมาะสมกับภาระงาน และมีแผนพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดหาเวชภัณฑ์ทางเลือกเพื่อนำมาใช้ในการดูแลรักษาอย่างเพียงพอและหลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกในการบำบัดรักษาแก่ผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อ

2. ควรมีการพัฒนาระบบเครือข่ายในชุมชนเพื่อการติดตามผลการรักษาหรือเยี่ยมบ้านผู้ที่เป็นโรคติดเชื้ออย่างครอบคลุมและต่อเนื่องทุกราย และจัดระบบสนับสนุนส่งเสริมให้ญาติหรือผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือต่อไป

3. ควรมีการเสนอแนะในเชิงนโยบายในการพัฒนาแผนงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดเป็นคลินิกต้นแบบ สามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้และศึกษาดูงาน รวมถึงเป็นแบบอย่างของการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อแก่หน่วยงานที่สนใจ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อครั้งนี้ทำให้ทราบข้อเท็จจริงของสถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษาขอเสนอข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาระบบเครือข่ายในการติดตามผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อ
2. การพัฒนาระบบการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อโดยครอบครัว
3. การพัฒนาระบบนโยบายและกระบวนการบำบัดที่เน้นคุณภาพการบริการ เพื่อเป็นคลินิกต้นแบบในการดูแลผู้ที่เป็นโรคติดเชื้อ